

EK1 STÁTNÍ BAKALÁŘSKÁ ZKOUŠKA Z OBORU EKONOMIE

Tento dokument slouží jako zdroj podrobnějších informací o státní zkoušce z oboru Ekonomie, než jaké podává akreditace uvedená v [ISIS](#).

Popis průběhu a klasifikace

- Během písemné části trávající cca 100 minut budou studenti řešit teoretické a aplikační problémy, za něž mohou získat celkem 50 bodů. Po opravení písemné části budou k ústní části připuštěni studenti, kteří získali více než 25 bodů.
- V ústní části v rozsahu cca 15-30 minut mohou studenti získat 50 bodů. Studenti odpovídají na otázku vylosovanou ze všech okruhů daných akreditací.
- V písemné i ústní části může být jakákoli problematika diskutována i v perspektivě dějin ekonomického myšlení.
- Výsledné hodnocení zkoušky vznikne součtem bodů z písemné a ústní části dle způsobu klasifikace stanoveného ve studijním a zkušebním řádu.

Okruhy

Mikroekonomie

- **Ekonomie – předmět a metoda**
Předmět zkoumání ekonomie; Beckerův „imperální přístup“; způsoby testování teorií v ekonomii (testování předpokladů vs. závěrů teorie); homo economicus; základní ekonomické předpoklady; pozitivní a normativní ekonomie.
- **Teorie (spotřebitelské) volby**
Kardinalistické a ordinalistické pojetí užítka; indifferenční analýza (statky žádoucí, nežádoucí a lhostejné; dokonalé substituty, dokonalé komplementy...); rozpočtové omezení; maximalizace užítka.
- **Poptávka**
Poptávková funkce; poptávková křivka; Engelova křivka; statky normální a podřadné; substituční a důchodový efekt; Giffenův paradox a Giffenův statek; komplementy a substituty; poptávka individuální a tržní; elasticita cenová, důchodová a křížová; změny poptávky a změny poptávaného množství.
- **Produkce**
Produkční funkce; krátkodobá produkční funkce a výnosy z variabilního faktoru; dlouhodobá produkční funkce a výnosy z rozsahu; technická substituce.
- **Náklady**
Ekonomické a účetní náklady; náklady obětované příležitosti; utopené náklady; minimalizace nákladů; optimální výrobní technika; dlouhé období: výnosy z rozsahu ve vztahu k nákladovým funkcím firmy, krátké období: náklady fixní a variabilní; změny nákladů.
- **Dokonalá konkurence a nabídka firmy**
Cíle firmy; předpoklady dokonalé konkurence; rozhodování firmy v podmínkách dokonalé konkurence v krátkém období; rozhodování firmy v podmínkách dokonalé konkurence v dlouhém období; křivka nabídky individuálního výrobce v krátkém a dlouhém období; individuální a tržní nabídka; rovnováha odvětví v dlouhém období.

- **Tržní rovnováha**
Tržní rovnováha a tržní cena; ceny a optimální alokace vzácných zdrojů; změny tržní rovnováhy; arbitráž a zákon jediné ceny; přebytek výrobce a přebytek spotřebitele; subvence k ceně; spotřební daň; cenový strop a minimální cena.
- **Monopol**
Bariéry vstupu do odvětví; administrativní a přirozený monopol; tvůrce ceny; mezní a průměrný příjem monopolu; monopolní zisk; neefektivita monopolu; regulace monopolu; cenová diskriminace monopolu.
- **Nedokonalá konkurence**
Strategické chování; Nashova rovnováha; Bertrandův oligopol; Cournotův oligopol; Stacklebergův oligopol; kartel; monopolistická konkurence.
- **Trh práce**
Odvození poptávky po práci; odvození nabídky práce; transferová platba a renta; kompenzující mzdové rozdíly; monopson; bilaterální monopol.
- **Kapitál a čas**
Kapitál a investice; nabídka zápůjčních fondů; poptávka po zápůjčních fondech; současná a budoucí hodnota; model mezičasové volby (Fisherův model).
- **Externality a veřejné statky**
Externality: pozitivní a negativní; společenské a soukromé náklady a výnosy; vlastnická práva; Coaseův teorém; transakční náklady; Pigouova daň; veřejné statky; tragédie obecní pastviny.
- **Asymetrické informace**
Model pána a správce; morální hazard; incentivy (pobídky); nepříznivý výběr; signalizace.

Makroekonomie

Základní makroekonomické agregáty a vztahy mezi nimi

Makroekonomické agregáty, domácí produkt a metody jeho měření, národní úspory a národní investice.

Teorie spotřeby

Keynesovská spotřební funkce, Fisherův model mezi-časové volby, hypotéza životního cyklu, hypotéza permanentního důchodu, hypotéza náhodné procházky. Likviditní omezení.

Teorie investic

Poptávka po kapitálu, zákon pohybu kapitálu, investiční funkce, zásoby, investice do bytové výstavby, Tobinovo q .

(Neo-)klasický model a veřejné rozpočty

Agregátní poptávka a agregátní nabídka v neoklasickém modelu, trh zápůjčitelných fondů. Fiskální politika v neoklasickém modelu a efekt vytěšňování, ricardiánská ekvivalence.

Otevřená ekonomika

Vnější rovnováha, platební bilance, neoklasický model otevřené ekonomiky, trh zápůjčitelných fondů a čistý vývoz kapitálu, měnový kurz reálný a nominální, teorie parity kupní síly, čistý vývoz, režim fixního měnového kurzu.

Peníze a inflace

Podstata a funkce peněz, nabídka peněz, tvorba peněz a základní nástroje centrální banky, poptávka po penězích, Baumolův-Tobinův model, rovnováha trhu peněz, inflace, nominální úroková míra a Fisherův efekt, kvantitativní teorie peněz, neutralita peněz; inflace, její měření, příčiny a základní

metody "léčby".

Nezaměstnanost

Poptávka po práci, přirozená míra nezaměstnanosti a její složky, míra nalézání práce a míra ztráty práce, důvody pro rigiditu mezd, efektivnostní mzdy.

Hospodářský růst

Agregátní produkční funkce - její předpoklady a vlastnosti, Solowův model růstu, akumulace kapitálu a stálý stav, zlaté pravidlo akumulace kapitálu, růst populace, exogenní technologický pokrok, teorie endogenního růstu, společenské instituce a hospodářský růst.

Agregátní poptávka v uzavřené ekonomice a IS-LM model

IS křivka: rovnováha trhu zboží a služeb a keynesovský kříž; LM křivka: rovnováha trhu peněz a teorie preference likvidity; model IS-LM, fiskální stimulace poptávky - multiplikační efekt a efekt vytěsňování, měnová stimulace poptávky, efekt reálných peněžních zůstatků, agregátní poptávka.

Agregátní poptávka v otevřené ekonomice a Mundellův-Flemingův model:

Rovnováha trhu zboží a služeb a IS* křivka, rovnováha trhu peněz a LM* křivka, model IS*-LM*, fiskální a měnová politika v režimu volně pohyblivého a fixního kurzu, agregátní poptávka v otevřené ekonomice. Měnový kurz v krátkém období: úroková parita, vztah mezi úrokovou paritou a paritou kupní síly

Agregátní nabídka a teorie reálného hospodářského cyklu

Potenciální produkt a klasická agregátní nabídka, RBC a intertemporální substituce práce; vysvětlení rostoucí křivky AS: neúplné informace o cenách, mzdové strnulosti, cenové strnulosti a nová keynesovská ekonomie.

Model AS-AD, Phillipsova křivka a měnová politika

Model AS-AD – změny agregátní poptávky a agregátní nabídky, monetární cykly. Phillipsova křivka, Okunův zákon, poptávková inflace, inflační očekávání a setrvačná inflace, nákladová inflace. Měnová politika: cíle a nástroje, nezávislost centrální banky, aktivistická měnová politika, volnost v rozhodování vs. politická pravidla, racionální očekávání a neúčinnost politiky, desinflační politika a koeficient obětování, pravidlo měnového růstu, Taylorovo pravidlo, inflační cílování.

Dějiny ekonomického myšlení

Klasická politická ekonomie a teorie mezinárodního obchodu

Adam Smith, David Ricardo, Thomas Malthus, John Stuart Mill, Karel Marx

Cambridgeská škola a první marginalisté

William Stanley Jevons, Alfred Marshall, Arthur Cecil Pigou, Joan Robinsonová, John Bates Clark

Lausannská škola a teorie všeobecné rovnováhy

Léon Walras, Vilfredo Pareto, John Hicks

Rakouská škola, teorie kapitálu, peněz a hospodářského cyklu, osobnosti českého ekonomického myšlení

Carl Menger, Eugen von Böhm-Bawerk, Friedrich von Wieser, Joseph Alois Schumpeter, Ludwig von Mises, Friedrich August von Hayek, Knut Wicksell, Irving Fisher, Albín Bráf, Alois Rašín, Karel Engliš, Josef Macek

Keynesovství, institucionalismus

John Maynard Keynes; John Hicks, Paul A. Samuelson a neoklasická syntéza, Robert Solow, Edmund Phelps; nová keynesovská ekonomie; postkeynesovství, endogenní peníze a nestabilita finančních trhů; institucionalismus, Thorsten Veblen, John K. Galbraith;

Chicagská škola, monetarismus, nová klasická ekonomie, teorie veřejné volby a nová institucionální ekonomie

Frank H. Knight, Milton Friedman, George Stigler, Theodor Schultz, Gary Becker; Don Patinkin; Robert Lucas a racionální očekávání; Kydland a Prescott a teorie reálného hospodářského cyklu; Kenneth Arrow, James Buchanan a škola veřejné volby; nová institucionální ekonomie, Donald H. Coase, Douglas C. North